

1. Uzupełnij opis obrazu Jana Matejki „Kochanowski nad zwłokami Urszulki” odpowiednimi wyrazami.

„Kochanowski nad zwłokami Urszulki” to obraz namalowany przez
..... w 1862 r. Na pierwszym planie widać
....., który nad swoją zmarłą córeczką i
..... obejmuje Urszulkę. Na twarzy poety widnieje,
..... i rozpacz, wynikające ze ukochanego
dziecka. Urszulka ubrana w białą leży w małej brązowej
..... . Pomiedzy rączkami dziewczynki leży Obydwie
postacie są namalowane wyrazistymi Natomiast tło obrazu jest
słabo Jedyne przedmioty, które można rozpoznać na
drugim planie, to stojąca w ozdobnym lichtarzu i wiszący
krzyż.

TRENI

Wszytki płacze, wszytki łyzy Heraklitowe
I lamente, i skargi Symonidowe,
Wszytki troski na świecie, wszytki wzdychania
I żale, i frasunki, i rąk łamanie,
Wszytki a wszytki za raz w dom się mój noście,
A mnie płakać mej wdzięcznej dziewczki
pomożcie,
Z którą mię niepobożna śmierć rozdzieliła
I wszytkich moich pociech nagle zbawiła.
Tak więc smok, upatrzywszy gniazdko kryjome,
Słowiczki liche zbiera, a swe łakome
Gardło pasie; tymczasem matka szczebiece
Uboga, a na zbójcę coraz się miece,
Próżno ! bo i na sarnę okrutnik zmierza,
A ta nieboga ledwe umyka pierza.
"Próżno płakać" - podobno drudzy rzeczecie.
Cóż, prze Bóg żywy, nie jest próżno na
świecie?
Wszytko próżno! Macamy, gdzie miękcej w
rzeczy,
A ono wszędy ciśnie! Błąd - wiek człowieczy!
Nie wiem, co lżej : czy w smutku jawnie
żałować,
Czyli się z przyrodzeniem gwałtem mocować?

JAN KOCHANOWSKI, TRENI

ADRESAT

- DO KOGO ZWRACA SIĘ OSOBA MÓWIĄCA?
- O CO OSOBA MÓWIĄCA PROSI ADRESATA?

POETYCKI OBRAZ ŚMIERCI

JAKIE PRZEMOŚNE ZNACZENIE MA OBRAZ ŚMOKA POŻERAJĄCEGO PISKŁĘTA?

DLACZEGO POETA POSŁUŻYŁ SIĘ TAKĄ METAFORĄ? CO W TEN SPOSÓB WYRAZIŁ?

ROZTERKI OSOBY MÓWIĄCEJ

NAD CZYM ZASTANAWIA SIĘ OSOBA MÓWIĄCA W DWÓCH OSTATNICH WERSACH UTWORU?

LIVEWORKSHEETS

W „Trenie I” Jan Kochanowski wyjawia []
swojego bólu i cierpienia. Wspomina []
Urszulkę, z którą rozdzieliła go [] Przywołując obraz
słowiczego [] spustoszonego przez []
podkreśla ogrom doświadczonej niesprawiedliwości i poniesionej
straty. Zwraca się do starożytnych twórców [] oraz
[] i prosi o wsparcie. Ma nadzieję, że pomogą mu
wypłakać wszystkie []. Nie wie, jak żyć dalej.
Rozważa różne możliwości. Uświadamia sobie, że człowiek może
[] z wyrokami losu lub []
z przeznaczeniem.

W "Trenie
I" pojawiają
się cztery
obrazy
poetyckie.

Podmiot
liryczny
prosi o
powrót
Urszulki.

Treść
utworu
jest zgodna
z filozofią
stoicką.

Przywołanie
imion
starożytnych
poetów jest
typowe dla
renesansu.

Podmiot liryczny
zwraca się
do wszystkich
i do problemów
człowieka, uświadamia
po to, by
przybliżyć do jego
świata i pomóc
mu odnaleźć jego
doszukaną drogę.

Podmiot
liryczny
dostrzega
sens
w życiu
ludzkim.

Podmiot
liryczny
przeżywa
konflikt
wewnętrzny.

Smok
symbolizuje
śmierć,
którą
zabierała
Urszulkę.

Podmiot
liryczny
wie, jak
postąpić
w obecnej
sytuacji.

Utwór
rozpoczyna
się
apostrofą.

Zdania zgodne z tekstem

--	--	--	--	--

Zdania niezgodne z tekstem

--	--	--	--	--

apostrofa

„wszytki skargi
Simonidowe”

„wdzięcznej
dziewki”

pytania retoryczne

epitet

„niepobożna
śmierć”

„frasunki (...) w
dom się mój
noście”

epitet

wyliczenia

„z przyrodzeniem
mocować”

„Wszytki
(...)/Wszytki (...)”

anafora

metafora

„I żale, frasunki, i
rąk łamania”

„wszytki łzy
Heraklitowe”

archaizm

ożywienie

„Cóż, prze Bóg
żywy, nie jest
próżno na
świecie?”

„pomóście”
(pomóście)

apostrofa

○ Tren V

Jako oliwka mała pod wysokim sadem
Idzie z ziemi ku górze macierzyńskim
śladem,

Jeszcze ani gałązek, ani listków rodząc,
Sama tylko dopiro szczupłym prątkiem
wschodząc:

Tę jeśli, ostre ciernie lub rodne pokrzywy
Uprzątając, sadownik podciął ukwapliwy,
Mdleje zaraz, a zbywszy siły przyrodzonej,
Upada przed nogami matki ulubionej -
Takci się mej namilszej Orszuli dostało.

Przed oczyma rodziców swoich rostąc, mało
Od ziemi się co wznioswszy, duchem
zaraźliwym

Srogiej Śmierci otchniona, rodzicom
troskliwym

U nóg martwa upadła. O zła Persefono,
Mogłażeś tak wielu łzam dać upłynąć płono!

JAN KOCHANOWSKI, "TREN V"

PORÓWNANIE HOMERYCKIE
JAKI OBRAZ PRZEDSTAWIŁ PODMIOT LIRYCZNY
W PIERWSZYCH OŚMIU WERSACH UTWORU?

CZEMU SŁUŻY PORÓWNANIE ŚMIERCI
DO ŚCIECIA DRZEWKA OLIWNEGO?

ADRESAT
• DO KOGO ZWRACA SIĘ OSOBA MOWIĄCA?
• CO WIEŚ NA TEMAT TEJ POSTACI?
• WYJAŚNIJ SENS PYTANIA, KTÓRE KONCEPY
UTWORU JAKIE UCZUCIA OSOBY MOWIĄCEJ UJAWNIA?
CO OSOBA MOWIĄCA ZARZUCA ADRESATOWI?

LIVEWORKSHEETS

epitet

porównanie

apostrofa

epitet

„duchem śmierci
otchniona”

„wysokim sadem”

„płono (na
próżno)”

„(Orszula) jako
mała oliwka pod
wysokim sadem”

„szczupłym
prątkiem”

„O zła Persefono”

„O zła Persefono,
mogłaś tak
wielu łzom dać
upłynąć płono?”

„otchniona
(owiana)”

„sadem - szładem,
rodząc -
wchodząc”

archaizm

metafora

pytania retoryczne

archaizm

rymy

o „Tren V” Jana Kochanowskiego to rozbudowane

Poeta porównuje Urszulkę do młodego przypadkowo

ściętego przez nieostrożnego i niecierpliwego .

Daje wyraz swojej niemocy i wielkiej rozpacz. Zwraca się

do (władczyni królestwa umarłych) i pyta, jak

mogła dopuścić do śmierci małej i niewinnej istoty.

